

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

Lənkəran Dövlət Universiteti

Təsdiq edirəm

Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:

 dos. Zaur Məmmədov
"12" sentyabr 2025-ci il

Fənn sillabusu:

İxtisas: 050706 – "Meşəçilik"(A+B)

Fakültə: "Aqrar və mühəndislik"

Kafedra: "Aqrar elmləri"

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı:S/f (Meşə istismarı) Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi Elmi – Metodik Şurası Kənd Təsərrüfatı bölməsinin (27.04.2011-ci il tarixli 86 nömrəli iclas protokolundan çıxarış) nəşr edilməsi məsləhət görülmüş və qrif verilmişdir.

Kodu:İPFS-02

Tədris ili: III (2025-2026)

Semestr: V(payız)

Tədris yükü: Cəmi:180 saat.Auditoriyadan kənar-120 saat. Auditoriya saatı 60 (30 saat müh., 30 saat lab.)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili:Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

Auditoriya N:313

Saat: 4-ci gün 2-ci saat müh.5-cü gün 3-cü saat lab.

II.Müəllim haqqında məlumat:Tağıyev Niyaz Tarverdi oğlu.

Məsləhət günləri və saatı:IV gün 4-cü saat

E-mail ünvanı:niyaztagyev@yandex.ru

Kafedranın ünvanı:Lənkəran ş., Füzuli küçəsi, 170A

III.Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. Z.A.İbrahimov. " Meşə taksasiyası " , " Vektor " Nəşrlər Evi. Bakı 2016. 352 səh.

2. Z.A.İbrahimov. " Meşə quruluşu " , " Vektor " Nəşrlər Evi. Bakı 2016. 320 səh.

3. V.S.Səmədov – Oduncaqşünaslıq və əmtəəşünaslıq (dərs vəsaiti). Gəncə 2016. 218 səh.

4. Əliyev S. Materialşünaslıq. Bakı. 2012. 128 səh.

Əlavə ədəbiyyat

5. Meşə istismarı və əmtəəşünaslığın əsasları Kolodiy P.V.Siqay, E.P.Kolodiy, T.A.Moskva 2016 - 276 səh.

6. Global Forest Resources Assesment. 2015.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənninin tədrisi vacib deyil.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Təqdim olunan proqram tədris planı üzrə meşə istismar fənnindən əsas məsələləri əhatə edir. Meşə İstismarı əsasən II və III qrup meşələrdə tətbiq olan mühəndis texnoloji prosesləri əks etdirən fənlərdən biridir.Meşə istisman fənninin tədrisində tələbələr aşağıdakıları öyrənməlidirlər.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər:Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (20% -

dən çox) olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrə biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

10 bal – tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;

9 bal – tələbə keçirilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzusunun mətnini tam açə bilir;

8 bal – tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

7 bal – tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;

6 bal – tələbənin cavabı əsasən düzgündür;

5 bal – tələbənin cavabında çatışmamazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;

4 bal – tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

3 bal – tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

1 – 2 bal – tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

0 bal – suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17 – dən az olmamalıdır. əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91 – 100	əla	A
2.	81 – 90	çox yaxşı	B
3.	71 – 80	Yaxşı	C
4.	61 – 70	Kafi	D
5.	51 – 60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri – kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam – intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 30 saat, laborator 30 saat. Cəmi: 60 saat.

№	Mühazirə	Saat	Tarix
1	Mövzu; 1. Meşə istismari fənninin məqsədi və vəzifələri. Plan; 1. Meşə istismari fənninin məqsədi və vəzifələri. 2. Meşələrin insan həyatında rolu.	2	
2	Mövzu; 2. Baş qırıntılar. Plan 1. Başdan başa qırıntılar.		

	2. Qırmanın istiqamət və formaları. 3. Qırmanın digər elementləri. 4. Qırmanın mənfi və müsbət xüsusiyyətlər.	2	
3	Mövzu;3.Tədrici qırıntılar. Plan: 1. Tədrici qırıntılar. 2.Tədrici qırıntıların mənfi və müsbət cəhətləri. 3.Tədrici qırıntıların dağlarda fıstıq meşələrində aparılması..	2	
4	Mövzu.4. Qruplarla-seçmə qırıntıları. Plan: 1.Qruplarla-seçmə qırıntıları. 2.Qruplarla-seçmə qırıntıların müsbət cəhətləri. 2.Qruplarla-seçmə qırıntıların mənfi cəhətləri.	2	
5	Mövzu;5.Seçmə qırıntıları. Plan: 1.Seçmə qırıntıları. 2.Könüllü seçmə qırıntısı. 3.Könüllü seçmə qırıntısının müsbət cəhətləri. 4..Könüllü seçmə qırıntısının mənfi xüsusiyyətləri.	2	
6	Mövzu 6 Ekstensiv seçmə və zolaqlı-tədrici qırıntılar. Plan 1.Ekstensiv seçmə qırıntısı. 2.Zolaqlı-tədrici qırıntılar 3.Aşağıgövdəli təsərrüfat.	2	
7	Mövzu;7.Meşəyə qulluq məqsədiylə aparılan qırıntılar. Plan: 1.İşıqlandırma 2.Təmizləmə 3.Seyrəltmə 4.Keçid qırıntıları 5.Xidməti qırıntıların geniş səciyəsi.	2	
8	Mövzu;8.Dağ meşələrində xidməti qırıntılar. Plan: 1.Dağ meşələrində xidməti qırıntılar. 2.Qarışıq meşələrdə xidməti qırıntılar. 3.Müxtəlif məqsədli xidməti qırıntılar. 4.Düzən meşələrində xidməti qırıntılar.	2	
9	mövzu;9.Meşə hazırlığı xətlərinin layihələndirilməsi. Oduncağın tədarükü. Plan: 1.Meşə tədarükü xətlərinin layihələndirilməsi. 2. Meşə qırma fondu və onun ölçüləri. 3. Hazırlıq tədbirləri. 4. Meşəqırma sahəsinin ayrılması. 5. Oduncağın tədarükü. 6. Ağac kəsmək üçün alətlər. 7. Kəsilmiş ağacların xol – budaqların təmizlənməsi.	2	
10	Mövzu;10.Oduncağın sürütlənməsi. Plan: 1. Əl ilə sürütləmə. 2. Qışda sürütləmə. 3. Yayda sürütləmə.	2	

	4. Traktor ilə sürütləmə.		
11	Mövzu;11Yuxarı anbar və yükləmə sahələri. Plan: 1. Yuxarı anbar və yükləmə sahələrinin təsnifatı. 2. Müvəqqəti qurğular. 3. Hazırlıq işləri. 4. Kranlar və avtokranlar. 5. Texnoloji proses.	2	
12	Mövzu 12.Meşədən əlavə istifadə. Plan 1.Əlavə istifadənin növləri. 2.Tədbirlərin meşəçilik baxımından qiymətləndirilməsi 3.Meşədə olan əkin yerindən və biçənəkdən istifadə. 1.Əlavə istifadənin növləri.	2	
13	Mövzu;13.Meşədən əlavə istifadənin digər növləri. Plan: 1.Ağac budaqlarından mal-qara yemi hazırlanması. 2.Ovçuluq və arıçılıq. 3.Meşədən göbələk,meyvə,toxum və dərman bitkiləri yığmaq. 4.Meşədən əlavə istifadənin başqa növləri.	2	
14	Mövzu 14.Kəsilmiş oduncağın qırıntı sahəsindən daşınması. Meşənin nəql olunması. Plan: 1. Oduncağın Traktorla daşınması. 2. Texnoloji proseslər 3. Meşə nəqlinin əsasları. 4. Meşə nəqlinin texniki iqtisadi göstəriciləri. 5. Yükdəşıyıcı maşınların məhsuldarlığı. 6. Yol işinin əsasları. 7. Hesablama işləri.	2	
15	Qış yolları. Plan: 1. Qış yollarının tətbiqinin şərtləri və əsasları. 2. Qış yollarının növləri. 3. Meşə sürütləmə, atla sürütləmə, traktorla sürütləmə.	2	
	Cəm:	30 saat.	
№	Laborator məşğələ	Saat	Tarix
1	Meşədə baş qırıntılar.	2	
2	Meşədə seçmə qırıntılar.	2	
3	Baş qırıntı növlərinin Azərbaycan meşələrində tətbiqi.	2	
4	Dağ meşələrində xidməti qırıntılar.	2	
5	Qarışıq meşələrdə xidməti qırıntılar.	2	
6	Yuxarı anbar və yükləmə sahələri.	2	
7	Meşə hazırlıq xətlərinin layihələşməsi.	2	
8	Kəsilmiş oduncağın qırıntı sahələrində daşınması	2	
9	Meşənin nəqli olunması	2	
10	Qrunt yolları	2	
11	Süni qurğular	2	
12	Oduncağın dəmir yolu ilə nəqli	2	
13	Aşağı anbar.	2	

14	Qış yolları.	2	
15	Ağacların emalı.	2	
	Cəmi:	30s	

XI.Fənn üzrə tələblər:

Ağacların kəsilmə qaydaları,Yuxarı və aşağı anbarların təşkili,Ağacların sürütlənmə qaydaları və texnikası,Oducuğun nəqli,Qrunt, qış, avtomobil və təmir yolları və bu yollarla meşə məhsullarının daşınması,Aşağı və yuxarı anbarda görülməli əsas texnoloji proseslər,Oducuğun işlənməsi,Aşağı anbarın elektrifikasiyası,Ağac emalı qaydaları.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

Meşə sahələrində ağacların qırıntıya təyin olunmasını, Meşəyə qulluq məqsədiylə aparılan qırıntıların təyin olunması. Kəsilmiş oduncuğun qırıntı sahəsindən daşınması və meşənin nəql olunması qaydaları, Meşədən əlavə istifadənin növləri. Meşə hazırlıq xətlərinin layihələşməsi qaydalarını.

XIII.Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları (30.10.2025 tarixinədək keçirilən mövzular üzrə):

- 1.Meşə istismarı fənninin məqsədi və vəzifələri.
- 2.Meşələrin insan həyatında rolu.
- 3.Başdan başa qırıntılar.
- 4.Qırmanın istiqamət və formaları.
- 5.Qırmanın digər elementləri.
- 6.Qırmanın mənfi və müsbət xüsusiyyətlər.
- 7.Tədrisi qırıntılar.
- 8.Tədrisi qırıntıların mənfi və müsbət cəhətləri.
- 9.Tədrisi qırıntıların dağlarda fıstıq meşələrində aparılması..
- 10.Qruplarla-seçmə qırıntıları.
- 11.Qruplarla-seçmə qırıntıların müsbət cəhətləri.
- 12.Qruplarla-seçmə qırıntıların mənfi cəhətləri.
- 13.Seçmə qırıntıları.
- 14.Könüllü seçmə qırıntısı.
- 15.Könüllü seçmə qırıntısının müsbət cəhətləri.

II Kollektiv sualları (30.10.2025-04.12.2025 aralığında keçirilən mövzular üzrə):

- 1.Ekstensiv seçmə qırıntısı.
- 2.Zolaqlı-tədrisi qırıntılar
- 3.Aşağıgövdəli təsərrüfat.
- 4.İşıqlandırma qırıntısı.
- 5.Təmizləmə qırıntısı.
- 6.Seyrəltmə qırıntısı.
- 7.Keçid qırıntısı.
- 8.Xidməti qırıntıların geniş səciyəsi.
- 9.Dağ meşələrində xidməti qırıntılar.
- 10.Qarışıq meşələrdə xidməti qırıntılar.
- 11.Müxtəlif məqsədli xidməti qırıntılar.
- 12.Düzən meşələrində xidməti qırıntılar.
- 13.Meşə tədarükü xətlərinin layihələndirilməsi.

- 14.Meşə qırma fondu və onun ölçüləri.
15.Meşə qırma fondu üçün hazırlıq tədbirləri.
XV. Fənn üzrə imtahan sualları:

I blok

- 1.Meşə istismari fənninin məqsədi və vəzifələri.
- 2.Meşələrin insan həyatında rolu.
- 3.Başdan başa qırıntılar.
- 4.Qırmanın istiqamət və formaları.
- 5.Qırmanın digər elementləri.
- 6.Qırmanın mənfi və müsbət xüsusiyyətlər.
- 7.Tədrici qırıntılar.
- 8.Tədrici qırıntıların mənfi və müsbət cəhətləri.

II blok

- 9.Tədrici qırıntıların dağlarda fıstıq meşələrində aparılması..
- 10.Qruplarla-seçmə qırıntıları.
- 11.Qruplarla-seçmə qırıntıların müsbət cəhətləri.
- 12.Qruplarla-seçmə qırıntıların mənfi cəhətləri.
- 13.Seçmə qırıntıları.
- 14.Könüllü seçmə qırıntısı.
- 15.Könüllü seçmə qırıntısının müsbət cəhətləri.
- 16.Könüllü seçmə qırıntısının mənfi xüsusiyyətləri.

III blok

- 17.Ekstensiv seçmə qırıntısı.
- 18.Zolaqlı-tədrici qırıntılar
- 19.Aşağıgövdəli təsərrüfat.
- 20.İşıqlandırma qırıntısı.
- 21.Təmizləmə qırıntısı.
- 22.Seyrəltmə qırıntısı.
- 23.Keçid qırıntısı.
- 24.Xidməti qırıntıların geniş səciyəsi.

IV blok

- 25.Dağ meşələrində xidməti qırıntılar.
- 26.Qarışıq meşələrdə xidməti qırıntılar.
- 27.Müxtəlif məqsədli xidməti qırıntılar.
- 28.Düzən meşələrində xidməti qırıntılar.
- 29.Meşə tədarükü xətlərinin layihələndirilməsi.
30. Meşə qırma fondu və onun ölçüləri.
31. Meşə qırma fondu üçün hazırlıq tədbirləri.
32. Meşəqırma sahəsinin ayrılması.

V blok

- 33.Oduncağın tədarükü.
- 34.Ağac kəsmək üçün alətlər.
- 35.Kəsilmiş ağacların xol – budaqların təmizlənməsi.
- 36.Əl ilə sürütləmə.
- 37.Qışda sürütləmə.
- 38.Yayda sürütləmə.
- 39.Traktor ilə sürütləmə.

VI blok

- 40.Yuxarı anbar və yükləmə sahələrinin təsnifatı.
- 41.Müvəqqəti qurğular.
- 42.Hazırlıq işləri.
- 43.Kranlar və avtokranlar.

44. Texnoloji proses.

VII blok

45. Əlavə istifadənin növləri.

46. Tədbirlərin meşəçilik baxımından qiymətləndirilməsi

47. Meşədə olan əkin yerindən və biçənəkdən istifadə.

48. Əlavə istifadənin növləri

49. Ağac budaqlarından mal-qara yemi hazırlanması.

50. Ovçuluq və arıçılıq.

Sillabus 050706 - "Meşəçilik"(A+B) ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. "Aqrar elmləri" kafedrasının "12" sentyabr 2025-cü il.(pr.01 sayılı) tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur.

Fənn müəllimi:

b.m.N.T. Tağıyev

Kafedra müdiri:

dos.İ.C. Kərimov.